

PREDGOVOR

Vladimir Jakopanec, autor romana *U zamci Nefretitis* i zbirke kratkih priča *Omorina*, u svom novom romanu *Heretici* inspiriran je posve novom temom, koja u nas još uvijek nije dovoljno obrađena. U fokusu njegova promišljanja ovoga puta je sudar novih, iluzornih i starih, okoštalih društvenih i religijskih ideja i sustava na tradicionalno katoličkom, hrvatskom tlu dvadesetoga stoljeća.

Roman je zamišljen kao nesvakidašnja surova potraga za istinom i spoznajom. Dvije su to, zapravo priče, iz dva različita perioda hrvatske povijesti. Iako vremenski udaljene, one se kako radnja odmiče, sve više približavaju jedna drugoj, da bi se na kraju srele i stopile u jednu intrigantnu priču o izgubljenosti i nadi, ljubavi i žrtvi, koje često prate svaku iskrenu potragu za istinom.

Glavni likovi romana su svakodnevni, obični ljudi, koje život dovodi u situacije u kojima će se susresti s nečim novim, nepoznatim, i ti će im se novi izazovi činiti pravim odgovorom na vječito traženje početka i smisla. Iako u romanu ima podosta društvenih, povijesnih, filozofskih i teoloških rasprava i nedoumica, koje su znalački i gotovo neprimjetno ugrađene u priču, pisac ne tvrdi tko je u pravu i ne otkriva gdje je istina. On svoje junake stavlja u situacije u kojima će se, tražeći smisao vjere i istine, morati sukobiti s društvom i samima sobom, situacije u kojima će na vitalna pitanja smisla morati sami pronaći odgovore, kad se ponovno nađu na početku kruga odakle su i krenuli. Nije to priča o besmislu, već o tragičnom putu traženja smisla, koga je ponekad u kompliciranom društvenom labirintu gotovo nemoguće naći.

Jakopanec u svom pripovijedanju osim izuzetne, dramski odlično obrađene fabule, koristi i snažne stilske kontraste, što priči daje poseban kolorit, oštrinu i dinamiku. U dijelovima romana koji nas vraćaju u seosku stvarnost zagorskoga seljaka iz vremena Prvoga svjetskog rata, autor se služi stilom koji neodoljivo podsjeća na hrvatski realistički roman, da bi u drugoj priči iz sedamdesetih prošloga stoljeća, sve dobilo na suvremenosti, ubrzanju i dinamici. Vrlo virtuozno, autor dakle, kroz priču vodi dva stila, dva glavna lika iz dva različita vremenska perioda, dva različita momenta hrvatske povijesti, dvije religije, dva različita puta u traženju istih odgovora. Ono što povezuje ovaj dualizam, glavna je ideja romana: dakle susret jednostavnih, radoznalih i ambicioznih ljudi s novom vizijom života, novim idejama, što u njima budi želju za promjenom i napretkom, želju da dosegnu istinu i da spoznaju smisao postojanja. Izišavši iz stereotipnih društvenih oklopa koji ih sputavaju, misle da kreću u nešto bolje i vrijednije življenje. Nažalost, na tom romantičnom putu otkrivanja fatamorgane velikih životnih istina, susreću se i s interesima raznih manipulatora i okoštalih društvenih institucija, koje ih u tom ambicioznom i naivnom poletu ubijaju i ruše. Čovjekova skromna svakodnevica, također je ponekad isprijecana velikim povijesnim događanjima, i u svemu tome on biva dezorijentiran u stvarnosti i u njoj se gubi.

Jakopanec se u izričaju služi čitavom lepezom jezičnih mogućnosti i nudi nam svu raskoš hrvatskoga jezika: od standardnog, koji je ugrađen u naraciju pripovjedača, preko zagrebačkog slenga, pa sve do raskošnoga, autentičnog zagorsko-voćanskog dijalekta, koga je autor ukrao zaboravu.

U završnici romana jedan od likova razočarano će zaključiti: "U svim tim ideologijama ovoga svijeta, zapravo uopće nema nas. Ima Krista, Bude, Muhameda, Marxa, Hari Krišne, ali nigdje nema nas, malih običnih ljudi. Ako nas i ima, mi smo samo žrtve njihove vizije, sredstva za ostvarenje njihovih ideja, njihovi poslušni sljedbenici, koji se pognute glave za njima vuku na koljenima, a ipak, sve su to samo mrtvi ljudi, ili žive legende, kojima tako naivno žrtvujemo svoj ionako kratak i mizeran život. Služeći njima, propustili smo priliku i sami postati neki svoji Bude, Muhamedi ili Hari Krišne, izboriti se za neku svoju snažnu Aleluju."

Enna Mirovich